

החלטה מס' 17/18

החלטה של ועדת האתיקה בעניין תיקון סעיף 9 להחלטת הוועדה בדבר שהייה בחל"ת של חבר הכנסת בעת כהונתו בעקבות פנייתו של חבר הכנסת חיים כץ לוועדת האתיקה מיום כ"ב בכסלו התש"ע – 9 בדצמבר 2009

1. ביום ו' בחשוון התשס"ח – 4 בנובמבר 2008, כשבוע לפני יציאתה של הכנסת ה-17 לפגרת הבחירות, קיבלה ועדת האתיקה החלטה בעניין שהייה בחל"ת של חבר הכנסת בעת כהונתו (החלטה מס' 40/17, להלן - ההחלטה המקורית).
2. בהתאם להחלטה המקורית, רשאית ועדת האתיקה לאשר לחבר הכנסת שהייה בחל"ת בהתקיים שלושה תנאים אלה:
 - א. טרם היבחרו לכנסת, עבד חבר הכנסת מעל שמונה שנים אצל המעסיק ממנו הוא מבקש שהייה בחל"ת.
 - ב. במקום העבודה ישנם נהלים כתובים המסדירים את יציאתם של העובדים לחל"ת, וחבר הכנסת לא זוכה לתנאים שונים מהמוגדר בנהלים אלו.
 - ג. תקופת שהייתו של חבר הכנסת בחל"ת לא תעלה על ארבע שנים.
3. עוד קבעה ההחלטה המקורית, בסעיף 9, כי "החלטה זו תחול החל מהכנסת ה-18. מניין ארבע השנים שבהם תותר שהייה בחל"ת יכלול גם תקופת שהייה בחל"ת שקדמה לכנסת ה-18."
4. חבר הכנסת חיים כץ פנה לוועדת האתיקה, וביקש לבטל את ההחלטה המגבילה את משך החל"ת המותר.

לדבריו, החלטה זו יוצרת אפליה קשה בין חברי כנסת שהיו שכירים קודם לכהונתם ובין מי שהיו בעלי עסקים פרטיים, כאשר האחרונים יוכלו לשוב לעיסוקיהם הפרטיים עם תום כהונתם, שעה שמגבלת החל"ת על שכירים כופה עליהם ניתוק בלתי הפיך ממקור פרנסתם הקודם.

עוד הצביע חה"כ חיים כץ על שורה של החלטות שקיבלו ועדות האתיקה לאורך השנים בעניינו, ואשר דחו שוב ושוב קובלנות שהוגשו נגדו בעניין ניגוד עניינים לכאורה בשל כפל תפקידים בהיותו חבר כנסת ויו"ר ארגון עובדים בו זמנית, וקבעו כי אין מניעה לכך. הקובלים אף עתרו לבג"צ נגד ועדת האתיקה, נגד חה"כ כ"ץ, נגד היועץ המשפטי לממשלה ונגד היועצת המשפטית של הכנסת בשל החלטתם זו. ביום 20 בינוי 2006 קבע בג"צ כי דין העתירה להידחות.

לדברי חה"כ כץ, החלטת ועדת האתיקה בעניין קציבת החל"ת, מהווה בעניינו החלטה עוקפת בג"צ ועוקפת ועדות אתיקה קודמות, שכן בפועל, אף כי אינה מתייחסת לנושא זה אלא לנושא החל"ת, היא מונעת ממנו כפל תפקידים. מניעה כזו לטענתו, אם בכלל, יש לחוקק בחוק, כפי שנהגה הכנסת בחוקקה חוק אשר מנע מחה"כ לכהן גם כיו"ר הסתדרות.

לחילופין ביקש חה"כ כץ מן הועדה, כי אם לא תתקבל בקשתו לבטל את החלטת ועדת האתיקה בעניין החל"ת, לא יחושב מניין שהייתו בחל"ת רטרואקטיבית מכנסות קודמות. לדבריו משמעות הוראה זו היא החלה למפרע של נורמה חדשה, ולפיכך יש להחילה, אם בכלל, רק מהכנסת ה-19.

עוד אמר חה"כ כץ כי לא הוזמן כלל לוועדת האתיקה כשזו דנה בסוגיה אשר נגעה ישירות לעניינו, וכי לא ניתנה לו הזדמנות להשמיע את טיעוניו. בנוסף אמר, כי כיוון שההחלטה בעניין הגבלת החל"ת הונחה ערב בחירות וביומה האחרון של הכנסת ה-17, לא ידע כלל על קיומה, ולא נתנה לו אפשרות ראויה לקבל החלטות מסודרות באשר לעתידו.

5. ועדת האתיקה החליטה לדחות את בקשתו של חה"כ כץ, ולא לבטל את החלטת הועדה מיום 4 בנובמבר 2008. הועדה אף החליטה שלא לדון לעת עתה בטיעונים שהעלה בעניין זה. הועדה קובעת כי אם יתקיים דיון מחדש בעצם ההחלטה לרבות משמעותה לגבי שכירים לעומת עצמאיים, הוא יתקיים במנותק מעניינו של חה"כ כץ, בדיון נרחב ומעמיק, תוך שיתופם של גורמים שונים לרבות חברי ועדת האתיקה של הכנסת ה-17.

6. בשאלת תחולתה של ההחלטה המקורית, מצאה ועדת האתיקה כי יש לתקן את ההוראה בעניין זה, ולהתיר לחה"כ כץ לשהות בחל"ת בכנסת ה-18 בכפוף למסמכים הרלוונטיים שימציא המתחייבים מההחלטה המקורית. לדעת הוועדה, אין מקום לכלול, במניין 4 השנים שבהן רשאי חבר לשהות בחל"ת את התקופה שקדמה לתחילתה של ההחלטה, תקופה שבה חברי הכנסת לא היו מודעים לכך שתקופת שהייתם בחל"ת תוגבל, ולא היתה להם האפשרות להיערך לצורך קבלת החלטה מושכלת, אם לנתק את קשרי העבודה שלהם עם מעבידם.

לפיכך, החליטה ועדת האתיקה כי סעיף 9 להחלטה המקורית יוחלף, וייקבע בו כך:

תחילתה של החלטה זו מהכנסת ה-18 ואילך, והיא תחול על שהייה בחל"ת ממועד התחילה ואילך. הוועדה רשאית להתיר לחה"כ כץ ששהה בחל"ת לפני מועד התחילה, לשהות בחל"ת עד תום תקופת כהונתה של הכנסת ה-18, בין אם היתה קצרה מ-4 שנים ובין אם ארוכה מכך.

החלטה זו תונח על שולחן הכנסת.